

МАТЕРІАЛИ

ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ НАУКОВОЇ

КОНФЕРЕНЦІЇ

“АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ

МОРФОГЕНЕЗУ”

присвяченої пам'яті і 60-річчю від дня народження
заслуженого працівника народної освіти України,
доктора медичних наук, професора В.І.Проняєва

м. Чернівці

22 – 23 березня 2001 року

В.П.Пішак, Ю.Т.Ахтемійчук

ЖИТТЯ І ТВОРЧІСТЬ ПРОФЕСОРА В.І.ПРОНЯЄВА

Буковинська державна медична академія

Володимир Іванович Проняєв – талановитий вчений-анатом і педагог – народився 24 березня 1941 року в м. Макіївка на Донеччині. Батько – Іван Васильович – робітник, мати – Клавдія Мефодіївна – фельдшер.

Ріс і виховувався майбутній професор у важких соціально-побутових умовах: війна, розруха, холод і голод. Дуже рано відчув гіркоту безбатьківського існування і потребу самостійної життєвої боротьби.

Сумлінно навчався у Червоноармійській середній школі №1, яку успішно закінчив 1958 року. Попри дитячі пустощі і розваги молодий хлопець багато читав – історичні романи українських та зарубіжних класиків, документальну та художню літературу.

Володимир Іванович, як він сам наголошував, завше пишався своїм дідусям. Праотець Проняй, а саме таке прізвище мав його дідусь, був нащадком запорізьких козаків. Це вже пізніше був Сибір, зміна прізвища...

Під впливом невтомної Клавдії Мефодіївни, яка завжди була напоготові надати медичну допомогу людям, Володимир вступає до Вінницького медичного училища. Опановуючи ази медсестринської та фельдшерської допомоги, молодий учень-медик цікавився етіологією та патогенезом захворювань. Юнача цікавість майбутнього фельдшера була значно ширшою від навчальних програм училища. Відвідавши якось музей-садибу М.І.Пирогова, він уже тоді зрозумів своє покликання – бути йому лікарем-анатомом!

Закінчивши 1960 року навчання в училищі, В.І.Проняєва призвали до лав збройних сил. Впродовж трьох років старшина медичної служби сумлінно, як і його мати, оберігав солдатське здоров'я. Його військова частина дислокувалася на Закарпатті. Напрочуд дивовижна краса зелених Карпат і чудові люди нашого краю назавше зачарували молодого медика. Він мріє про вищу медичну освіту і своїм навчальним закладом обирає Чернівецький державний медичний інститут.

Після демобілізації, 1963 року В.І.Проняєв стає студентом першого курсу медичного факультету. Протягом шести років сумлінно вчився, брав активну участь у громадському житті рідного навчального закладу. Не забував студент В.І.Проняєв про науково-дослідну роботу. З першого дня полюбив анатомію людини як основу медичних знань. Його приваблювали наукові дослідження професора М.Г.Туркевича. Мабуть, цим можна пояснити те, що Володимир Іванович всі студентські роки працював у науковому анатомічному гуртку, мав друковані праці.

Після закінчення медичного інституту з відзнакою 1969 року В.І.Проняєв обирається асистентом кафедри анатомії людини. Високоінтелектуальна наукова атмосфера, створена професорами М.Г.Туркевичем, В.А.Малішевською та докторантом В.М.Круцяком, благотворно вплинула на фахове зростання молодого асистента. Набуті знання і досвід в науковому гуртку допомогли молодому викладачу успішно виконати дисертаційне дослідження “Розвиток та вікові особливості артерій нирки людини”, яке успішно захистив 1973 року. Однак допитливий характер Володимира Івановича не давав йому спокою. Зразу ж після захисту кандидатської він приступив до нової теми, яка згодом переросла в докторську дисертацію. Про наукову вагомість і широкий діапазон його досліджень переконливо свідчить неповний перелік видань, в яких опубліковані його статті: “Бюллетень експериментальної біології і медицини”, “Журнал еволюційної фізіології і біохімії”, “Известия АН СССР”, “Архив анатомии, гистологии и эмбриологии”, “Сельскохозяйственная биология”, “Журнал эфиопской медицинской ассоциации” та ін.

Вже будучи досвідченим педагогом, 1986 року В.І.Проняєв успішно захищає дисертацію на здобуття ступеня доктора медичних наук “Морфологічне становлення концентраційного апарату нирки в онтогенезі людини та деяких хребетних тварин”. Згодом йому присвоюють вчене звання доцента, у 1989 році – професора.

У своїй докторській дисертації професор В.І.Проняєв застосував еволюційний підхід до вивчення структурної організації осморегулювального апарату нирки людини. Це дало змогу вперше з'ясувати процеси становлення протитечійної системи нирки з урахуванням морфогенезу її складових у порівняльно-анатомічному та порівняльно-ембріологічному аспектах. На основі фундаментальних досліджень автором розроблена і морфологічно та філогенетично обґрунтована схема будови структурно-функціональної одиниці осморегулювального апарату. В.І.Проняєв довів, що нефрони різноманітних популяцій поділяються на групи в залежності від особливостей їх закладки і наступного розвитку, обґрунтував закономірності просторового розміщення ниркових тілець у товщі ниркової паренхіми та взаємовідношення їх петель.

Після присудження наукового ступеня доктора медичних наук невтомний Володимир Іванович не припиняє творчого пошуку. Він багато працює над вдосконаленням педагогічної майстерності, вишукано читає лекції студентській молоді. За короткий час видає ряд навчально-методичних посібників: “Методические рекомендации по изучению функциональной морфологии иммунной системы” (1990), “Функциональная морфология органов дыхания” (1992), “Словник епонімів топографо-анатомічних орієнтирів” (1996), “Російсько-українсько-латинський словник загальнобіологічних термінів” (1996), “Топографо-анатомічна характеристика хірургічних маніпуляцій” (1997) тощо.

За значний особистий внесок у розвиток охорони здоров'я, високу професійну майстерність 1995 року Указом Президента України В.І.Проняєву присвоєно почесне звання “Заслужений працівник народної освіти України”, а 1996 року його обирають академіком АН вищої школи України (відділення фундаментальних проблем медицини).

Професор В.І.Проняєв очолює у 1994 році кафедру топографічної анатомії та оперативної хірургії та проводить значну роботу по зміцненню матеріально-технічної бази, активізації навчальної та наукової роботи. Він запрошує на кафедру талановиту молодь.

Упродовж 1993-1997 рр. В.І.Проняєв працював за сумісництвом деканом медичного факультету. Тодішні студенти, а нині вже лікарі, й досі згадують енергійного і доброго декана, його виняткову увагу до кожної людської долі.

Привітна і щира усмішка Володимира Івановича та жертвна готовність допомогти – таким залишиться у пам'яті декан нової генерації.

Володимир Іванович Проняєв був чудовим сім'янином. Він виховав двох синів, які продовжують незавершену справу батька: менший - Дмитро, - на студентській лаві, а старший - Володимир, - асистентом кафедри Буковинської медакадемії.

В.І.Проняєв, окрім фахової обдарованості, чудовий художник, музикант і поет. Проте свої захоплення не рекламував, творив для себе, шукаючи в такий спосіб істини в мистецтві, житті...

Вчений В.І.Проняєв, як ніхто, вмів любити – матір, жінку, дитину, медицину, Батьківщину. “Ты не суди мою любовь. Я полюбил – я выстрадаю боль» – скаже він в одному із своїх віршів. На своє запитання, “Чем тебя я, молодость, обидел, что так легко ты от меня ушла?”, Проняєв-поет відповість: “Кохают раз, как раз живут на свете!”

Володимира Івановича цікавило все: мистецтво, культура, наука, педагогіка, спорт, політика, все те, чим живе всебічно розвинена людина.

Але В.І.Проняєв ніколи не владав у відчай. Його очі завжди випромінювали напрочуд лагідне тепло і душевну щедрість... Доля, на жаль, не все віддала йому для щастя, якого він був вартий.

*Удвоенный стал долг мой пред Отчиной,
И в тот же день на линии огня
Я расплатился перед нею жизнью –
Последним, что осталось у меня.*

(В.І.Проняєв)